

Konstgrässeminarium 9 december 2015

Sammanfattning av dagen

Den 9:e december 2015 arrangerade Stockholms stads idrottsförvaltning tillsammans med Luleå tekniska universitet och Sveriges Fritids- och Kulturchefsörening ett seminarium gällande konstgräs.

Ett sjuttioal representanter från fritidsförvaltningar från ca 30 svenska kommuner och ett antal fotbollförbund i Sverige och Norge deltog under dagen. Temat var kostnader och miljö, med föredrag gällande dagens kunskapsläge i forskning och konkret stöd samt gemensamma frågeställningar i bygg, drift och underhåll.

Dagen öppnades av Olof Öhman som välkomnade deltagarna till seminariet och till Stockholm. Han berättade om Stockholm som idrottsstad, hur staden prioriterar vid investeringar och vilka som är de främsta utmaningarna, där kostnadsläge, markförhållanden och konkurrens om mark bland annat nämndes.

Olof Öhman, Idrottsförvaltningen Stockholms stad

Därefter fortsatte Sven Knutsson från Luleå tekniska universitet med att berätta om universitetets forskning gällande geokonstruktioner och snöhantering, som är en viktig fråga för vinteridrotten.

Sven Knutsson, Luleå tekniska universitet

Efter inledningsblocket gavs anläggningsägarna plats på scen. Först ut var Hans Eriksson, idrottsplanerare på idrottsförvaltningen på Stockholms Stad, som gav en tillbakablick gällande vad som hänt på konstgräsfronten de senaste tio åren i Stockholm. Bland annat har staden låtit anlägga i snitt sju planer per år vilket nu innebär en hel del omläggningar av konstgräsmattor.

Pierre Nystedt, anläggningschef på fritidsförvaltningen i Stockholm, gav sedan en inblick i förvaltningens arbete med drift och underhåll och medföljande kostnader. Bland annat innebär en konstgräsplan cirka 100 000 kronor mindre i drift- och underhållskostnader för förvaltningen jämfört mot en naturgräsplan, samtidigt som en konstgräsplans årliga kapacitet är cirka 2 000 speltimmar fler.

Från vänster: Pierre Nystedt och Hans Eriksson, Idrottsförvaltningen Stockholms stad, och moderator Fredrik Meurman

Blocket avslutades av Eva Blomquist, projektledare på idrotts- och föreningsförvaltningen i Göteborgs Stad, som berättade om hur man i kommunen arbetat med konstgräs de senaste 20 åren, hur man ser på framtiden och hur man i kommunen arbetar vid upphandling av planer. Bland annat delar man på förvaltningen alltid upp entreprenaden (markarbeten respektive konstgräsläggning) samt att man i den mån det är möjligt försöker samordna upphandlingen av fler planer, detta för att få ett så fördelaktigt pris som möjligt.

Eva Blomquist, Idrotts- och Föreningsförvaltningen Göteborgs stad.

Dagen fortsatte med att två nationella fotbollförbund gav råd och riktlinjer. Först ut var Bosse Wedlund, anläggningsutvecklare vid Svenska Fotbollförbundet. Arbetet med policies gällande konstgräs har pågått sedan 2007 i förbundet, med syftet att erbjuda utbildning och driva på utveckling. Förbundet erbjuder också stöd gällande anläggningsfrågor på det sättet att varje distrikt har en anläggningsansvarig och att varje landsdel har en anläggningsutvecklare.

Bosse Wedlund, Svenska Fotbollförbundet

Därefter presenterade Ole Myhrvold, anläggningschef vid Norges Fotbollförbund, arbetet med konstgräsplaner i Norge. Bland annat berättade han om hur man i Oslo arbetar för att öka antalet planer, detta då det råder en stor brist i kommunen. Ole berättade också att de har genomfört flertal utredningar kring miljö- och hälsorisker med konstgräsmaterial och att dessa visar på att riskerna är små.

Ole Myhrvold, Norges Fotbollförbund

Efter lunch var det dags för ett forskningsblock där Simon Magnusson från Luleå tekniska universitet var först ut. Magnusson presenterade sin studie *Systemanalys av konstgräsplaner: Miljö- och kostnadsaspekter*. Studien visar bl.a. att återvinna fyllmaterial är att föredra ur ett klimatperspektiv. Hälsoriskerna med fyllmaterial av bildäck är minimala medan det saknas motsvarande riskbedömningar för andra typer av fyllmaterial. Det finns stora klimatvinster i att minska användandet av krossprodukter i byggskedet och att återanvända konstgräset när det behöver bytas.

Simon Magnusson, Luleå tekniska universitet

Därefter tog Frida Graneborg, mastersstudent vid Kungliga tekniska högskolan, vid och presenterade sitt examensarbete där hon undersökt samordningspotentialerna för drift och underhåll av konstgräs i Solna och Sundbyberg. En av slutsatserna från hennes studie är att förvaltningars rutiner då det kommer till drift bör vara likvärdiga för att förutsättningarna för samverkan ska vara gynnsamma.

Frida Graneborg, Kungliga Tekniska Högskolan

Sist ut i forskningsblocket var Karin Book från Malmö Högskola. Book är lektor på institutionen för lärande och samhälle där hon bland annat forskar i sociala hållbarhetsfrågor kopplat till idrottsytor. Föredraget innehöll bland annat vilka rumsliga hinder som föreligger då det kommer till att få fler barn och ungdomar att idrotta. Book pekade bland annat på vikten att tänka nytt och större då det kommer till planeringen av idrottsytor då en traditionell idrottsplats i många fall fungerar exkluderande.

Karin Book, Malmö Högskola

Därefter avslutades dagen med diskussion och frågestund ledd av dagens moderator Fredrik Meurman. De punkter som kom upp var bland annat frågor och synpunkter gällande konstruktion och materialval samt idrottsförvaltningars behov av samarbete med övrig kommunal verksamhet. Dessutom diskuterades framtidens idrottsplats och dess tillgänglighet.

Slutsatser från dagen

Anläggningsägare behöver få möjlighet att träffas och utbyta erfarenheter, t.ex. på seminarium. Det är stora skillnader mellan anläggningsägarnas storlek, erfarenheter och möjligheter till stöd.

Konstgräs är inte ”bara” en idrottsyta, konstgräs bidrar till att öka jämställdhet, förbättra folkhälsa och öka de sociala mötena. Därför bör konstgräs diskuteras i ett bredare sammanhang än endast de tekniska frågorna i enskilda projekt. Hittills har miljöfrågan rört val av fyllmaterial, där forskning visar att det inte är självklart vilka materialval som är lämpligast. Byggnad, materialval och användning av konstgräsplaner måste sättas in i ett långsiktigt hållbarhetsperspektiv, där många aspekter vägs in. Detta bör politiker och beslutsfattare få mer kunskap om.

Det bör tas fram gemensamma riktlinjer som stöd till anläggningsägare och som kompletterar befintliga riktlinjer och rekommendationer. Viktiga frågor är planering, upphandling, byggande, drift och underhåll. Riktlinjerna bör också ta hänsyn till att ytan kan ha flera funktioner, så som bandy, amerikansk fotboll mm.

Fortsatta arbeten som kommer prioriteras

- Fortsätta nätverka och skapa fler tillfällen för anläggningsägare att träffas
- Ta fram vägledning för byggande som syftar till att stärka kunskapen hos/ hjälpa beställaren i i) materialval och ii) dimensionering av över- och underbyggnad samt iii) generella och objektspecifika bedömningar för att säkerställa funktion
- Ta fram miljöpolicy för konstgräs som grundar sig på hållbarhetsaspekter ur en bred bemärkelse

Deltagarlista

Namn	Organisation	Epost
Anders Hammarlund	Helsingborgs Stad	anders.hammarlund@helsingborg.se
Anders Linder	Umeå Kommun	anders.linder@umea.se
Anders Nordén	Gestriklands Fotbollförbund	anders.norden@fotboll.gastidr.se
Andreas Johansson	Örebro Kommun	-
Arne Thorsén	Enköpings Kommun	arne.thorsen@enkoping.se
Benny Andersson	Avesta Kommun	benny.andersson@avesta.se
Bo Majling	Järfälla Kommun	bo.majling@jarfalla.se
Bo Nordebrink	Strängnäs Kommun	Bo.Nordebrink@strangnas.se
Bosse Wedlund	Svenska Fotbollförbundet	bowic@bredband.net
Camilla Rosenberg	Haninge kommun	camilla.rosenberg@haninge.se
Christian Lundell	Örebro Läns Fotbollförbund	christian@olff.se
Christoffer Saf	Upplands-Bro Kommun	Christofer.Saf@upplands-bro.se
Conny Bivesjö	Avesta Kommun	-
Elvy Löfvenberg	Stockholm stad	elvy.lofvenberg@stockholm.se
Erik Hang	Borås Stad	erik.hang@boras.se
Eva Blomqvist	Göteborgs stad	Eva.Blomquist@ioff.goteborg.se
Eva Jerhammar	Norrköpings Kommun	eva.jerhammar@norrkoping.se
Fredrik Ehn	Örebro Kommun	-
Fredrik Meurman	Ecoloop	Fredrik.meurman@ecoloop.se
Frida Graneborg	Kungliga Tekniska Högskolan	fridagraneborg@outlook.com
Hans Erik Bergström	Umeå Kommun	hans-erik.bergstrom@umea.se
Hans Eriksson	Stockholm stad	hans.eriksson@stockholm.se
Hans Larsson	Vaxholms Stad	Hans.Larsson@vaxholm.se
Hans Pettersson	Skellefteå Kommun	hans.o.pettersson@skelleftea.se
Helene Wiklund	Sveriges Fritids- och kulturchefsörening	helen.wiklund-warell@fritid.lulea.se
Håkan Arfwedsson	Salems Kommun	hakarf@salem.se
Ingela Jansson	Vallentuna Kommun	ingela.jansson@vallentuna.se
Joakim Collin	Örebro Kommun	-
Johan Nordström	Lidingö stad	nordstromjohan@yahoo.se
Johan Quarfordt	Uppsala Kommun	johan.quarfordt@sportfastigheter.se
Johanna Ekstrand	Örebro Kommun	Johanna.Ekstrand@orebro.se
Karin Book	Malmö högskola	karin.book@mah.se
Lars Almgren	Tyresö Kommun	Lars.Almgren@tyreso.se
Lena Lantz	Enköpings Kommun	lena.lantz@enkoping.se
Linda Örneblad	Stockholm stad	linda.orneblad@stockholm.se
Magnus Ek-	Örebro Kommun	-
Martin Hamrin	Sundbybergs Stad	Martin.Hamrin@sundbyberg.se
Mats Benker	Uppsala Kommun	mats.benker@ uppsala.se
Mats Grufman	Upplands Väsby Kommun	Mats.Grufman@upplandsvasby.se
Mattias Staaf	Vallentuna Kommun	Mattias Staaf
Michael Andersson	Strängnäs Kommun	Michael.Andersson@strangnas.se
Mikael Eskilsson	Karlstads Kommun	mikael.eskilsson@karlstad.se

Mikael Gardestrand	Halmstads Kommun	mikael.gardestrand-bengtsson@halmstad.se
Mikael Wiklund	Skellefteå Kommun	-
Mårten Pettersson	Enköpings Kommun	marten.pettersson@enkoping.se
Ola Nilsson	Vallentuna Kommun	ola.nilsson@vallentuna.se
Ole Myhrvold	Norges Fotbollförbund	Ole.Myhrvold@fotball.no
Olle Wikmång	Norrköpings Kommun	olle.vikmang@socialdemokraterna.se
Olof Öhman	Stockholms Stad	olof.ohman@stockholm.se
Per Brolund	Sandvikens Kommun	per.brolund@goranssonarena.se
Peter Olsson	Karlstads Kommun	
Pierre Nystedt	Stockholm stad	pierre.nystedt@stockholm.se
Robert Hernadi	Stockholms Fotbollförbund	Robert.hernadi@chyronhego.com
Ronny Gustavsson	Järfälla Kommun	ronny.gustavsson@jarfalla.se
Selina Svensson	Vallentuna Kommun	selina.svensson@vallentuna.se
Simon Magnusson	Luleå tekniska universitet	Simon.magnusson@ltu.se
Stefan Fridén	Tyresö Kommun	stefan.friden@tyreso.se
Stefan Nilsson	Huddinge Kommun	Stefan.Nilsson@huge.se
Sten Larsson	Uppsala Kommun	Sten.Larsson@ uppsala.se
Sulo Vaatovaara	Norrköpings Kommun	sulo.vaatovaara@norrkoping.se
Sven Knutsson	Luleå tekniska universitet	Sven.knutsson@ltu.se
Sylvia Nilsson	Norrköpings Kommun	sylvia.nilsson@moderat.se
Thomas Helland	Stockholm Stad	thomas.helland@stockholm.se
Thomas Johansson	Värmdö Kommun	Thomas.Johansson@varmdo.se
Thomas Rüdén	Täby Kommun	Thomas.Ruden@taby.se
Tony Rosén	Gävle Kommun	tony.rosen@gavle.se
Ulf Henriksson	Stockholms Fotbollförbund	ulf.henriksson@stff.se
Åke Söderberg	Stockholms Stad	ake.soderberg@stockholm.se